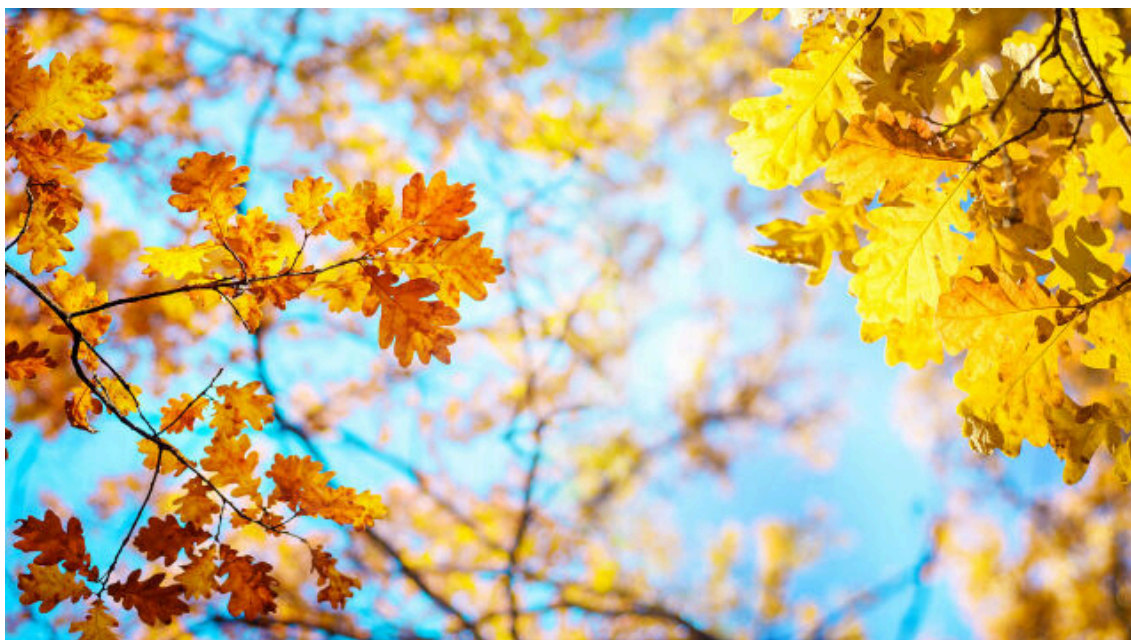

ENNUSTE

Väliennuste: Talous toipuu vauhdilla

Suomen talous | 16.09.2021

Suomen talouden kasvu on vahvistunut kevään ja kesän 2021 aikana odotettua nopeammin. Syyskuun 2021 väliennusteessa talouskasvu vuonna 2021 arvioidaan nopeammaksi kuin vielä kesäkuun ennusteessa. Ennusteen suurimmat lähiaikojen epävarmuudet liittyvät pandemian kehitykseen sekä Suomessa että globaalisti. Talouskasvu jatkuu nopeana vielä vuoden 2022, mutta ennustejakson lopulla vuonna 2023 talouskasvun odotetaan hidastuvan ja palautuvan pitkän aikavälin kasvu-uralleen.

Suomen Pankin väliennuste¹ perustuu 8.9.2021 saatavissa oleviin tietoihin ja 16.8.2021 päivitettyihin oletuksiin Suomen ulkoisen toimintaympäristön ja keskeisten rahoitusmarkkinamuuttujien kehityksestä lähivuosina.

Talouskasvu kiihtyi alkuvuonna

Suomen talouden kasvunäkymät näyttävät paremmilta kuin vielä kesäkuun 2021 ennusteessa. Kevään 2021 talouskasvu oli selvästi odotettua nopeampaa, ja sekä yritysten että kotitalouksien luottamus on kohentunut sitä mukaa kun rokotukset ovat edistyneet, ja rajoituksia on purettu.

BKT:n odotetaan kasvavan tänä vuonna 3,5 % ja 2,8 % vuonna 2022 (Kuvio 1). Vahvan talouskasvun imussa työllisyyskin on kasvanut kesän aikana odotettua nopeammin. Nopean talouskasvun myötä kuluttajahintojen nousuvauhti on kiihtynyt varsinkin energian hintojen nousun vuoksi.

Talouskasvun suurimmat riskit liittyvät edelleen koronapandemiaan. Viruksen deltamuunnoksen yleistyminen käänsi tartuntamäärät kesän aikana uudestaan kasvuun, ja tautitilanteen kehitykseen liittyy vielä pitkään riskejä. Suomen oman tautitilanteen ohella epävarmuutta pitää yllä pandemian globaali kehitys varsinkin kehittyvissä maissa, joissa rokotukset ovat edistyneet hitaasti.

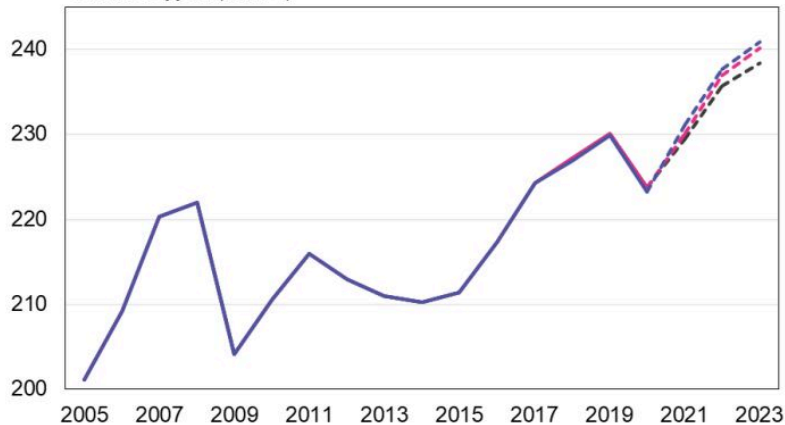
Kuvio 1.

BKT-ennusteet

BKT-kasvun ennusteet

- Suomen Pankin ennuste, maaliskuu 2021
- Suomen Pankin ennuste, kesäkuu 2021
- Suomen Pankin ennuste, syyskuu 2021

BKT:n volyymi (mrd. €)

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

16.9.2021
eurojatalous.fi
35803

Alkuvuoden 2021 talouskehitys on ollut nopeaa. BKT kasvoi nopeasti varsinkin vuoden toisella neljänneksellä, 2,1 % edellisestä neljänneksestä ja 7,4 % vuodentakaiseen verrattuna (Kuvio 2). BKT onkin jo saavuttanut ennen pandemian puhkeamista vallinneen tasonsa.

Talouskasvu on piristynyt yksityisen kulutuksen johdolla, kun rajoituksia on lievennetty ja kuluttajien epävarmuus väistynyt. Vähittäiskauppa on jatkanut vahvaa kasvuaan, ja palveluidenkin kysyntä on piristynyt. Eräillä koronakriisistä eniten kärsineillä palvelualoilla, kuten tapahtumalalla ja liikennepalveluissa, elpyminen on kuitenkin vielä pahasti kesken. Yksityisiä investointeja

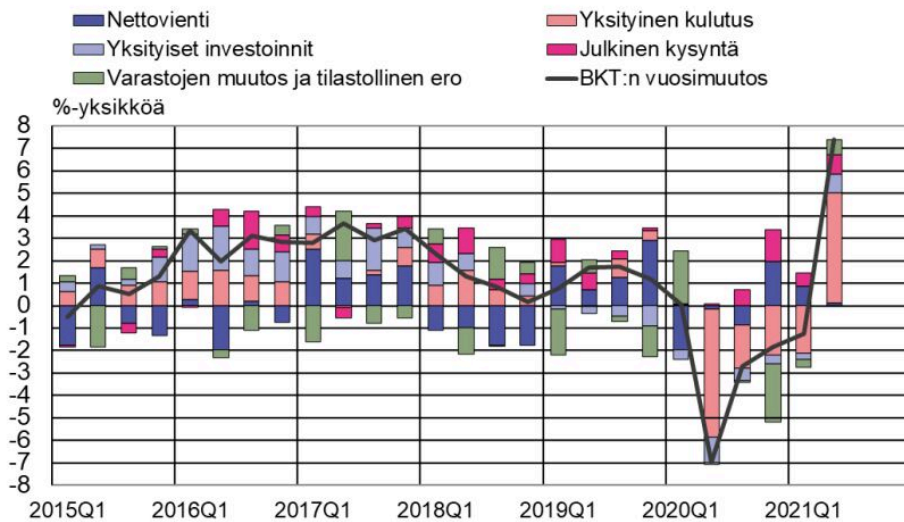
on kasvattanut varsinkin asuinrakentamisen pirstyminen alkuvuoden 2021 aikana. Aloitettujen asuinrakennusten määrä oli vuoden toisella neljänneksellä jo suurempi kuin kertaakaan tilastointihistorian (1995-) aikana.

Maailmantalouden positiivisen vireen odotetaan näkyvän Suomen viennissä pienellä viiveellä. Teollisuustuotanto sekä teollisuuden tilaukset ovat kasvaneet alkuvuonna reippaasti kaikilla Suomen tärkeimmillä vientialoilla. Tästä huolimatta viennin kasvu oli alkuvuonna heikkoa. Viennin alkuvuoden heikkoutta selittävät osin tarjontapuolen ongelmat, kuten joidenkin vientiyriyten toimitusongelmat.

Kuvio 2.

Talous kasvoi keväällä yksityisen kulutuksen johdolla

Eri kysyntäerien vaikutus BKT:n vuosikasvuun*

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

*Laskelma suuntaa-antava.

16.9.2021

eurojatalous.fi

38375@Kontribuutio_YoY

Talouden toipuminen on talouden päätoimialoittain tarkasteltuna ollut varsin laaja-alaista. Tuotannon kasvu on pirstynyt sekä teollisuudessa, rakentamisessa että myös koronapandemiasta eniten kärsineissä palveluissa. Palveluiden liikevaihto onkin kesällä noussut jo lähelle koronakriisiä edeltänyttä tasoa. Yksittäisten palvelutoimialojen väliset erot ovat silti vielä suuria, ja matkustamiseen sekä vapaa-aikaan liittyvissä palveluissa liikevaihto on vielä kaukana kriisiä edeltäneestä tasostaan.

Myös vähittäiskaupan liikevaihto on jatkanut kasvuaan. Kestokulutushyödykkeistä kaupaksi ovat käyneet varsinkin autot. Ensirekisteröintien määrä kuitenkin laski heinäkuussa koko alkuvuoden

jatkuneen kasvun jälkeen. Kysynnän hiipumisen sijaan ensirekisteröintien notkahdusta selittänee autotehtaiden komponenttipulasta johtuvat toimitusvaikeudet.

Taloukasvun piristyminen jää väliaikaiseksi

Alkuvuoden odotettua paremman kasvun sekä ulkoisen toimintaympäristön kohenemisen vuoksi kasvuennustetta vuodelle 2021 on tarkistettu ylöspäin. Vuonna 2021 BKT:n ennustetaan kasvavan 3,5 %, kun vielä kesäkuun ennuste jäi 2,9 prosenttiin (Taulukko 1).

Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu vuonna 2022. Myös asuntorakentaminen sekä kone- ja laiteinvestoinnit tukevat kasvua, ja viennin kasvukin piristyy. Vuonna 2022 BKT:n kasvuksi ennustetaan 2,8 %. Koronakriisistä palautumisesta johtuva talouden kasvupyrähdys jää kuitenkin väliaikaiseksi. Jo vuonna 2023 talouden odotetaan palaavan nopeasti kohti pitkän aikavälin kasvuuraansa, jolloin BKT:n kasvuvauhti hidastuu 1,3 prosenttiin. Väestön ikääntyminen sekä heikko tuottavuuskehitys rajoittavat Suomen kasvumahdollisuuksia senkin jälkeen, kun koronakriisin vaikutuksista on selvitty.

Työllisyystilanne on parantunut vahvan taloukasvun myötä selvästi. Vuoden 2021 keskimääräiseksi työllisyysasteeksi ennustetaan 72,0 %, mikä on enemmän kuin vielä kesäkuun ennusteessa. Työllisyyden kasvu jatkuu vahvana myös vuonna 2022, jolloin työllisyysaste nousee edelleen 72,7 prosenttiin. Työllisten määrällä on varaa kasvaa varsinkin palvelualoilla sitä mukaa kun pandemia vähitellen väistyy. Vaikka taloukasvu ennustejakson lopulla hidastuu, työllisyysaste jatkaa vielä kohenemistään, niin että vuonna 2023 työllisyysaste nousee 73,2 prosenttiin.

Taloukasvun piristyminen on kiihdyttänyt myös kuluttajahintojen nousua. Yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitatun inflaation ennustetaan vuonna 2021 kiihtyvän 1,9 prosenttiin vuoden 2020 0,4 prosentista. Kuluvan vuoden toteutuneesta inflaatiosta puolet selittyy energian hintojen nousulla, joka on jo tasoittumassa. Kun inflaatio-odotuksetkin ovat pysyneet maltillisina, inflaation ennustetaan hidastuvan 1,5 %:iin vuonna 2022, ja tästä hieman nopeutuvan ennustejakson lopulla, niin että vuonna 2023 kuluttajahinnat kasvavat 1,6 %.

Väliennusteen keskeiset tulemat					
	2019	2020	2021e	2022e	2023e

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Väliennusteen keskeiset tulemat						
Bruttokansantuote, vuosikasvu (%)	Väliennuste, syyskuu 2021	1,3	-2,9	3,5	2,8	1,3
	Ennuste, kesäkuu 2021	1,3	-2,8	2,9	3,0	1,3
Työllisyysaste (%)	Väliennuste, syyskuu 2021	71,7	70,7	72,0	72,7	73,2
	Ennuste, kesäkuu 2021	71,7	70,7	71,4	72,2	72,7
Inflaatio (%)	Väliennuste, syyskuu 2021	1,1	0,4	1,9	1,5	1,6
	Ennuste, kesäkuu 2021	1,1	0,4	1,7	1,4	1,6

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Pandemia aiheuttaa yhä epävarmuutta talousnäkyisiin

Koronaviruksen deltamuunnoksen nousu hallitsevaksi viruskannaksi käänsi tartuntaluvut uudelleen kasvuun loppukesän aikana. Pandemian neljäs aalto ei ole toistaiseksi ollut yhtä voimakas kuin viime talven aallot, ja varsinkin vakavien tautitapausten määrä on pysynyt kohtuullisena suhteessa terveydenhuollon kantokykyyn.

Pandemian hallitsemiseen liittyy silti vielä riskejä, jotka voivat vaarantaa talouskasvun, niin Suomessa kuin globaalistikin. Kehittyvissä maissa rokotukset ovat edistyneet hitaasti, mikä kasvattaa riskiä uusien, entistä vaarallisempien virusmutaatioiden syntymiseen.

Koronapandemiaa ei voidakaan julistaa voitetuksi, ennen kuin pandemia on selätetty maailmanlaajuisesti.

Globaalin talouskasvun kiihtyminen näkyy raaka-aineiden hinnoissa

Kesäkuun ennustelukuihin tehdyt tarkistukset heijastavat osaksi muutoksia Suomen ulkoisessa toimintaympäristössä.

Maailmantalous on palautunut koronakriisistä nopeasti alkuvuoden 2021 aikana, ja myös euroalueen talous kasvaa nopeasti. Suomen vientimarkkinoiden ennustetaankin kasvavan vuonna 2021 yli 9 % (Taulukko 2). Palautuminen koronakriisistä on silti vielä kesken, sillä suurista talousalueista kokonaistuotanto on saavuttanut kriisiä edeltäneen tasonsa vasta Kiinassa. Maailmantalouden ja -kaupan nopein kasvuvauhti on myös tasaantunut loppukesän aikana. Luottamusindikaattorit ennakoivat maailmantalouden kasvun jatkuvan, joskin epävarmuuden kasvu näkyy indikaattoreiden tuoreimmissa havainnoissa.

Pandemian lisäksi globaalia talouskasvua rajoittavat tarjontapuolen tekijät, kuten komponenttipula ja kohonneet kuljetuskustannukset. Sekä tuotannon pullonkaulat että maailmantalouden nopea kasvu ovat johtaneet raaka-aineiden ja energian nopeaan hintojen nousuun alkuvuoden aikana.

Maailmantalouden kasvunäkymien muutos kesään verrattuna on otettu huomioon ennusteen ulkoisissa oletuksissa, joita on jonkin verran tarkistettu kesäkuun ennusteeseen verrattuna. Kaiken kaikkiaan Suomen talousnäkömät ovat muuttuneet uusien oletusten myötä hieman aiempaa myönteisemmiksi.

Suomen vientimarkkinat kasvavat vuosina 2021-2023 enemmän kuin mitä arvioitiin vielä kesäkuun ennusteessa. Samaan aikaan tuotannon kasvua kuitenkin jarruttaa sekä raakaöljyn että teollisuuden muiden raaka-aineiden odotettua nopeampi hintojen nousu varsinkin vuoden 2021 osalta. Vuonna 2022 raakaöljyn hinnan odotetaan kääntyvän laskuun ja muiden raaka-aineiden hintakehityksen tasaantuvan.

Kilpailijamaiden vientihintojen odotetaan uudessa ennusteessa kasvavan nopeammin kuin kesäkuun ennusteessa. Myös valuuttakurssi on hieman heikentynyt kesäkuun ennusteen jälkeen. Rahoitusolot pysyvät ennustejaksolla keveinä.

Ennusteen oletukset	2019	2020	2021e	2022e	2023e
Volyymin prosenttimuutos edellisestä vuodesta					
Euroalueen bruttokansantuote	1,5	-6,5	5,0	4,6	2,2
Maailman bruttokansantuote (pl. euroalue)	2,9	-2,3	6,3	4,5	3,0
Maailmankauppa* (pl. euroalue)	-0,1	-8,4	11,9	5,3	4,0
Suomen vientimarkkinat**, prosenttimuutos					
Öljyn hinta, Yhdysvaltain dollari / barreli	64,0	42,3	67,8	67,3	67,0
Suomen kilpailijamaiden vientihinnat euroina, prosenttimuutos	1,6	-3,9	5,8	1,9	0,0
Euribor, 3 kk, %	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5
Suomen nimellinen efektiivinen valuuttakurssi***	106,0	108,7	109,6	109,3	109,0
Euron arvo Yhdysvaltain dollareina	1,12	1,14	1,19	1,18	1,18

*Laskettu tuonnin painotettuna keskiarvona.

**Suomen vientimarkkinoiden kasvu on tuonnin kasvu Suomen viennin kohdemaissa keskimäärin niiden vientiosuuksilla painotettuna.

***Laaja nimellinen efektiivinen valuuttakurssi, 2015 = 100. Valuuttakurssi vahvistuu, kun indeksi nousee.

Lähteet: Eurojärjestelmä ja Suomen Pankki.

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat kasvun jatkuvan vahvana loppuvuonna

Vuoden 2021 kolmannen ja neljännen vuosineljänneksen BKT-ennusteissa on käytetty hyväksi Suomen Pankin lyhyen aikavälin ennustemalleja, jotka perustuvat kuukausitilastoihin (Taulukko 3). Vuoden viimeisen neljänneksen osalta ennusteen epävarmuutta kasvattaa kuitenkin käytössä olleiden havaintojen määrän vähäisyys.

BKT	2021N1	2021N2	2021N3	2021N4
Neljänneskasvu				

*) Neljännesvuositilinpito, viimeisin julkistus 31.8.2021.

Lähde: Tilastokeskus, Suomen Pankin laskelmat. Mallit on päivitetty 3.9.2021.

BKT	2021N1	2021N2	2021N3	2021N4
BVAR	1,4 %	1,6 %	1,0 %	1,1 %
Faktorimalli	0,4 %	1,2 %	1,4 %	1,2 %
Siltamalli	0,5 %	1,1 %	1,0 %	
Rahoitusmarkkinamalli	0,7 %	0,7 %	0,8 %	0,5 %
Toteutunut	0,1 %*	2,1 %*		

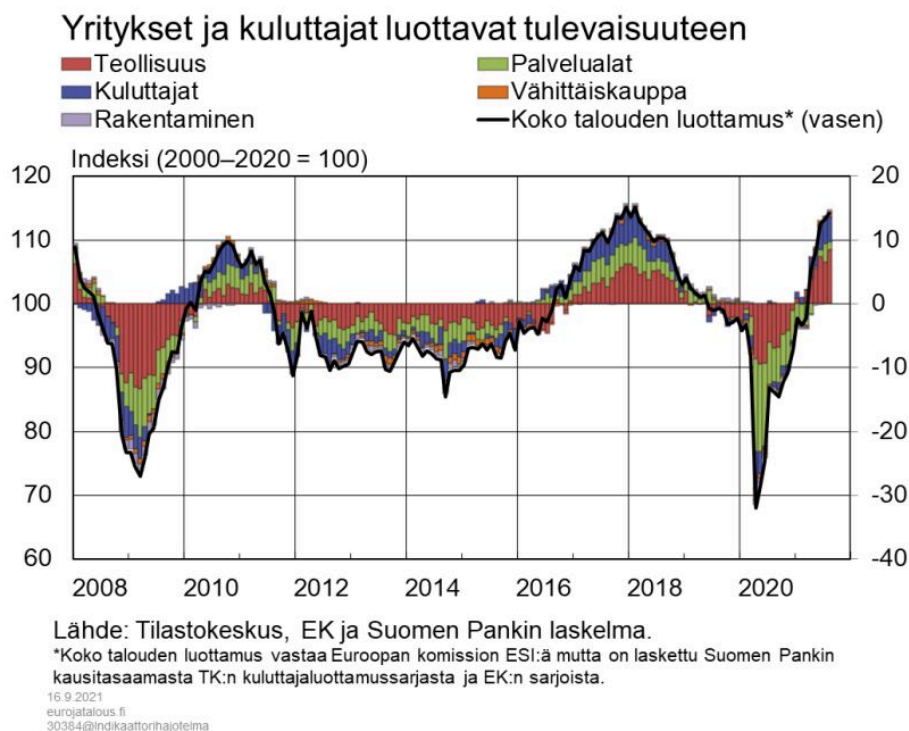
*) Neljännesvuositilinpito, viimeisin julkistus 31.8.2021.

Lähde: Tilastokeskus, Suomen Pankin laskelmat. Mallit on päivitetty 3.9.2021.

Lyhyen aikavälin mallien mukaan talouskasvu jatkuu nopeana loppuvuonna 2021. Ennusteet heijastavat erityisesti vientimarkkinoiden vahvaa kehitystä. Myös yritysten sekä kuluttajien luottamus on kehittynyt hyvin kesän aikana.

Yritysten luottamuksen paraneminen jatkui elokuussa. Teollisuuden luottamusindikaattorin pisteluku oli elokuussa selvästi pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella. Sekä teollisuustuotannon että uusien tilausten kasvu oli voimakasta alkuvuoden aikana. Teollisuustuotannon kasvua rajoittaa tällä hetkellä kuitenkin komponenttipula ja materiaalien hintojen nousu.

Kuvio 3.

Rakentamista kannattelee asuntorakentamisen nopea elpyminen. Vuoden 2021 toisella neljänneksellä aloitettiin useamman uuden asunnon rakentaminen kuin koskaan aikaisemmin rakennusten aloitusten tilastointihistorian aikana. Uusien rakennuslupien määrän perusteella asuntorakentamisen korkeasuhdanne jatkuu, sillä rakennuslupia myönnettiin 12,6 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Palvelualojen luottamus laski hiukan elokuussa, mutta on silti edelleen pitkän aikavälin keskiarvonsa yläpuolella. Palvelualojen luottamuksen tasaantumista loppukesästä selittää koronatartuntojen kääntyminen uudelleen nousuun kesällä, minkä vuoksi mm. ravintoloiden aukioloaikojen ja kokoontumisten rajoituksia jouduttiin uudelleen kiristämään.

Kuluttajien luottamusbarometrissa on rikottu vanhoja ennätyksiä. Arvio kuluttajan oman talouden nykytilasta oli elokuussa valoisin koko mittaushistoriassa 1995–2021, ja odotus oman talouden tilasta vielä vuodenkin kuluttua oli hyvin optimistinen. Luottamuksen elpymisen lisäksi yksityistä kulutusta tukee kotitalouksien ostovoiman vahva kasvu, jota selittää varsinkin työllisyyden paraneminen. Kotitalouksien palkkasumma oli vuoden toisella neljänneksellä runsaat kahdeksan prosenttia vuodentakaista suurempi.

Työllisten määrä kasvaa vauhdilla, mutta työttömyys nilkuttaa perässä

Talouskasvun piristymisen on näkynyt työllisyyden vahvana kasvuna. Touko-heinäkuussa 2021 työllisiä oli keskimäärin noin 100 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin, ja vuoden keskimääräiseksi työllisyysasteeksi ennustetaan 72,0 %, mikä on enemmän kuin kesäkuun ennusteessa.

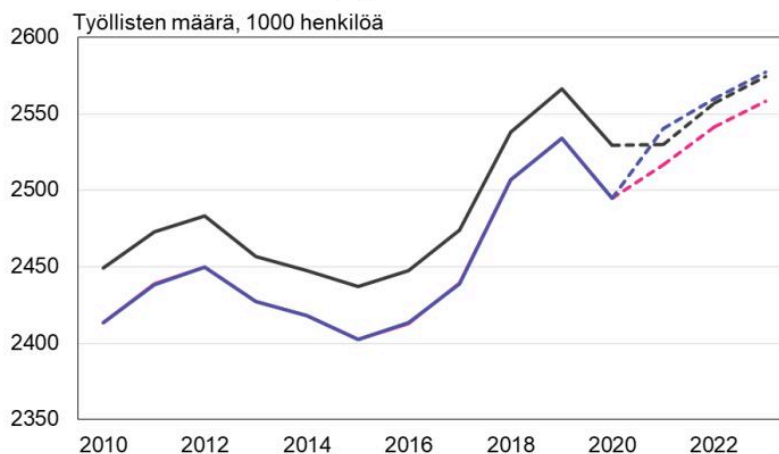
Työllisyyden nopeaa paranemista kesän aikana selittää varsinkin monien palvelualojen toipuminen koronavaiheesta. Osin kysymys voi olla myös normaalista kausivaihtelusta. Ikäryhmittäin työllisten määrä on lisääntynyt nopeimmin alle 35 -vuotiailla, joilla työllisyysaste tyypillisesti väliaikaisesti kesäkuukausina kasvaa kesätyösuhteiden vuoksi.

Kuvio 4.

Työllisyys kasvaa tuotannon perässä

Työllisyysennusteet

- Suomen Pankin ennuste, maaliskuu 2021
- Suomen Pankin ennuste, kesäkuu 2021
- Suomen Pankin ennuste, syyskuu 2021

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

16.9.2021
eurojatalous.fi
35803

Työllisyyden kasvu tulee jatkumaan vahvan talouskasvun myötä myös vuonna 2022, ja työllisyysaste nousee 72,7 prosenttiin. Yritysten työllisyysodotukset ovat edelleen hyvät, ja avoimien työpaikkojenkin määrä on kasvanut jo suuremmaksi kuin ennen koronavaihetta. Muista toimialoista poiketen palvelualojen työllistämisedotukset tosin hiukan laskivat heinäkuussa. Tätä notkahdusta voi selittää koronatautiin kääntymisen uudelleen kasvuun ja rajoitusten

kiristymisen sekä yritysten vaikeudet osaavan työvoiman palkkaamisessa. Vuonna 2023 työllisyysaste on 73,2 %.

Työttömyys on osoittautunut odotettua sitkeämmäksi, ja työttömyysaste on vähentynyt melko hitaasti suhteessa työllisyyden voimakkaaseen kasvuun. Työvoimatutkimuksen mukainen työttömien määrä oli heinäkuussa 2021 vain hiukan pienempi kuin vuotta aikaisemmin.

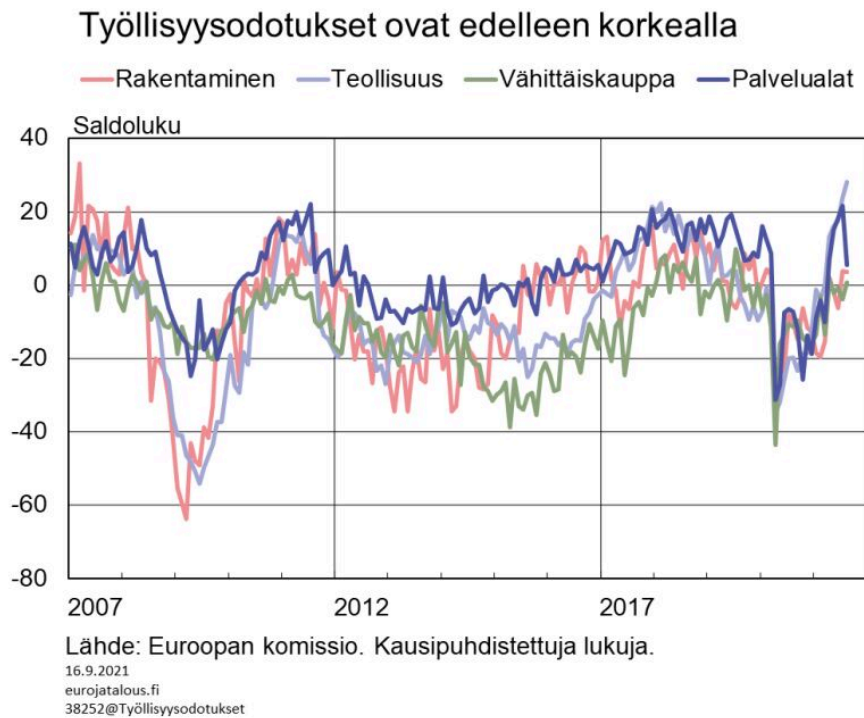
Pitkäaikaistyöttömyyskin on noussut koronakriisin aikana. Uudet työlliset näyttävätkin tulleen työttömien sijaan useammin työvoiman ulkopuolisista, kuten kesätöitä tehneistä opiskelijoista.

Työmarkkinoiden kausivaihtelu voi selittää myös työttömyyden alenemisen hitautta.²

Ennusteperiodin aikana työttömyyden odotetaan kääntyvän vähitellen nopeampaan laskuun, kun tilapäisten tekijöiden vaikutus työmarkkinoilla väistyy.

Työikäisten siirtyminen työvoiman ulkopuolelle kiihtyi koronakriisin alkuvaiheessa, mutta sitä mukaa kun avoimien työpaikkojen määrä on kasvanut, yhä useampi palaa työmarkkinoille takaisin. Työvoiman kysyntä on kasvanut nopeasti joillain toimialoilla, varsinkin sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä ravintola-alalla, jolloin avoinna olevien työpaikkojen täyttäminen on ollut vaikeaa. Työmarkkinoilla näyttääkin olevan kohtaanto-ongelmia, mikä voi hidastaa työllisyyden kasvua.

Kuvio 5.

Energian hinnannousu kiihdytti inflaatiota

Myös kuluttajahintojen nousu on vauhdittunut alkuvuonna selvästi talouskasvun kiihtymisen myötä. Yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio nousee 1,9 prosenttiin vuonna 2021 (Kuvio 6). Kuluvan vuoden nopeaa inflaatiota selittää osin palautuminen edellisen vuoden poikkeuksellisen hitaasta hintakehityksestä, sillä vielä vuonna 2020 inflaatio jäi 0,4 prosenttiin. Laaja-alaisen hintojen nousun sijaan inflaation kiihtymistä selittää enemmän yksittäisten hyödykeryhmien, lähinnä energian hintojen nousu. Energian kallistuminen selittää yksin noin puolet vuoden 2021 inflaatiosta. Energian hintojen noususta merkittävä osa on polttonesteiden hintojen nousua, jota selittää raakaöljyn kallistuminen alkuvuoden 2021 aikana.

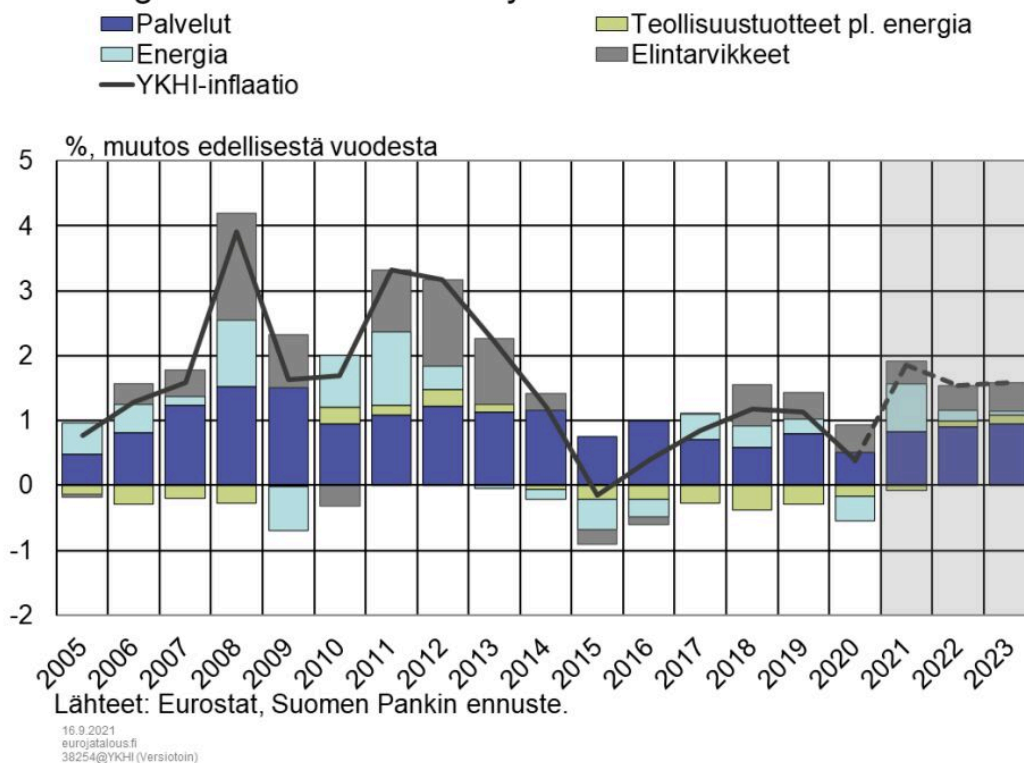
Teollisuuden käyttämien raaka-aineiden hinnat nousivat alkuvuoden aikana, ja hintapaineita aiheuttivat myös teollisuuden toimitusketjujen häiriöt sekä kuljetuskustannusten nousu. Kulutustavaroista varsinkin käytettyjen autojen hinnat nousivat kevään ja kesän aikana.

Palveluiden hinnat ovat nousseet alkuvuoden aikana lähes 2 prosentin vauhtia, mutta hyödykeryhmän alaerien hintakehityksen välillä on suurta hajontaa. Vuokrien nousu on hidastunut alle prosenttiin, mutta esimerkiksi eräiden matkailupalveluiden hinnat kääntyivät kesällä selvään nousuun.

Nopeana jatkuva talouskasvu pitää yllä kuluttajahintojen nousua myös vuonna 2022. Inflaatiovauhti hidastuu silti 1,5 prosenttiin, kun energian hintojen nousu tasaantuu. Muissa raaka-aineissa kuin öljyssä hintojen nousu on tasaantunut jo kesän aikana. Samalla kun energian hintojen vaikutus inflaatioon vähenee, talouden pohjainflaatio, eli tavaroiden ja palveluiden hintojen nousu kiihtyy. Vuonna 2023 kuluttajahinnat kasvavat 1,6 %.

Kuvio 6.

Energian hinnannousu kiihdyttää inflaatiota vuonna 2021

Viitteet

1. Suomen Pankki julkaisee Suomen talouden väliennusteita kaksi kertaa vuodessa. Maalis- ja syyskuussa julkaistavissa teknisissä ennustepäivityksissä päivitetään BKT:n, työllisyyden ja inflaation näkymät. Väliennuste ei välttämättä edusta eurojärjestelmän näkemystä. Laajemmat Suomen talouden ennustejulkaisut ilmestyvät kesä- ja joulukuussa. ↑
2. Esimerkiksi työmarkkinoille väliaikaisesti palaavat opiskelijat tilastoidaan työttömiksi sinä aikana kun he hakevat töitä, mutta eivät vielä ole työllistyneet. ↑

Asiasanat

bruttokansantuote, ennuste, inflaatio, koronakriisi, Suomen talous, työllisyys